

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

Lausunto maakuntalaista

Asia: Valtiovarainministeriön esitys maakuntalaiksi

Viite: Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö, 1.9.2016

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. valtiovarainministeriötä lausuntopyynnöstä ja antaa lausuntonaan alla olevan:

Johdanto

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto (myöhemmin tekstissä myös Nuva ry. ja liitto) kiittää valtiovarainministeriötä luonnoksestaan maakuntalaiksi. Monilta osin laki edistää merkittävällä tavalla kaikkien maakunnan asukkaiden sekä erityisesti nuorten poliittista osallisuutta. Uuden kansanvaltaisen itsehallintotason luominen edellyttää voimakasta lasten ja nuorten osallisuuden tukemista. Se on oleellista paitsi itsehallinto- ja kansanvaltaisuustavoitteiden toteuttamiseksi, myös maakuntahallinnon kansalaisilta saaman hyväksynnän varmistamiseksi.

Erytyisesti Nuva ry. tahtoo kiittää lainvalmistelijoita esityksistä lain yhdeksi tavoitteeksi nostettavaksi asukkaisen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämisestä sekä esityksestä maakunnallisen nuorisovaltuuston velvoittamiseksi. Toteutuessaan lain edellyttämällä tavalla, molemmat lakikirjaukset edistäisivät merkittävästi suomalaista demokratiaa. Jotta osallisuus ja kansanvaltaisuus olisi aitoa, tarvitsevat nämä esitetyt toimet tuekseen voimakkaampaa osallistumismahdollisuuksien turvaamista muussa laissa. Etenkin maakunnallisen nuorisovaltuuston vaikuttavuuden takaaminen sekä edistäminen edellyttävät sen aseman huomioimista muun muassa maakunnan hallintosääntöä sekä maakuntien välistä yhteistyötä koskevissa säädöksissä.

1§ Lain tarkoitus ja soveltamisala

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto pitää erinomaisena, että lain tarkoituksena on asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien takaaminen. Uuden hallinnon ja päätöksenteon tason tulee taata riittävät ja kuntalain kanssa yhdenmukaiset demokratiaoikeudet kansalaisille. Erytisen tärkeää on ymmärtää nämä oikeudet universaaleina: ne koskevat kaikkia maakunnan asukkaita erilaisista taustekijöistä riippumatta. Lasten ja nuorten osalta on kuitenkin tunnustettava erityinen tuen tarve aktiiviseksi kansalaiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi kasvamiseksi sekä nuorten äänen kuulumiseksi heitä koskevassa päätöksenteossa.

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

Nuorten tärkeää roolia maakunnissa alleviivaa myös kestävän kehityksen periaatteiden huomioiminen laissa. Pohjimmiltaan kyse on sukupolvien välisessä tasa-arvosta ja vuoronpuhelusta, missä lapsilla ja nuorilla tulee olla selkeä toimijuus.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto esittää, että lain tavoitteiksi asetetun asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien takaamisen toteutuminen etenkin nuorten kohdalla edellyttää nykyistä voimakkaampaa sääntelyä sekä velvoittavuutta myöhemmässä laissa.

6 § Maakunnan tehtäväalat

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto esittää, että maakunnan tehtävälöihin lisättäisiin aktiivisen kansalaisuuden ja asukkaiden omaehtoisen toimijuuden tukeminen. Tämä osaltaan vahvistaisi sekä konkretisoisi lain tavoitteita. On myös huomion arvoista, että tämä olennaisesti tarkentaisi ja tukisi kohdan 17 edellyttämän maakunnallisen identiteetin lisäämistä. Osallisuus itseään ja yhteisöään koskevien päätösten suunnitteluun, valmisteluun, toteutukseen ja arvioitiin tulee nähdä tapana vahvistaa alueellista kiinnittymistä ja identiteettiä.

16 § Maakuntavaltuuston tehtävät

Maakuntavaltuuston tehtäväksi tulee asettaa esitettyjen tehtävien lisäksi maakunnan asukkaiden sekä vaikuttamistoimielinten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien takaaminen. Tämä vahvistaisi lakiluonnoksen 23§:ssä esitettyä sääntelyä sekä olisi yhdenmukainen kuntalain (410/2015) 22§:n sääntelyn kanssa. Esitetyn tehtävän listaaminen maakunnan tehtäviin vahvistaisi maakunnan korkeinta päätösvaltaa käyttävän toimielimen vastuuta kansanvaltaisuuden sekä alueellisen itsehallinnon turvaamisesta.

Maakuntavaltuuston päätettäväksi kuuluvan maakuntastrategian valmistelun avoimuudesta sekä osallistavuudesta tulisi määrätä tarkemmin hallituksen perusteluissa. Koko maakuntakonsernin toimintaa ohjaavan strategian valmistelutyö on merkityksellistä kaikille kuntalaisille. Mikäli asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia strategian laadinnassa ei turvata riittävällä sääntelyllä tai ohjeistuksella, ei lain tarkoituksen mukaiset asukkaiden vaikutus- ja osallistumismahdollisuudet toteudu.

Nuorten vaikutusmahdollisuuksien toteutumisen sekä myöhemmin lain 26§:ssä esitettävien vaikuttamistoimielinten aidon vaikuttavuuden turvaamiseksi maakuntavaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä tulee määrätä vaikuttamistoimielinten osallistumisesta maakuntahallinnon eri toimielinten kokouksiin. Etenkin vaaleissa vaikuttamisen ulkopuolelle jäävien nuorten edustajien tulee saada lailla turvattu oikeus osallistua nuorten ja heidän hyvinvointinsa kannalta tarpeelliseksi katsomiensa toimielinten kokouksiin muiden kuin salassa pidettävien asioiden osalta.

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

Vastaavasta kunnallisten nuorisovaltuustojen osallistumisesta on positiivisia kokemuksia. Vuonna 2014 66%:lla kunnallisista nuorten vaikuttajaryhmistä oli edustaja jossakin kunnan lautakunnassa ja 18%:lla kunnanvaltuuston kokouksissa (Osallisuus Nyt ja vuonna 2015 –tutkimus, luku 12, Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry.). Kunnallishallinnon edustajuuksista kokemasta hyödyllisyydestä kertoo muun muassa se, että Kuntaliitto suositteli 17.6.2016 julkaisemassaan kuntien hallintosääntömallin 94§:ssä kuntia myöntämään nuorisovaltuuston edustajalle puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa.

17 § Maakuntavaalit

Kunta- sekä maakuntavaalien käyminen huhtikuun ensimmäisenä sunnuntaina on syrjivää nuorille ehdokkaille. Niin kunnanvaltuuston kuin maakuntavaaluksen tulisi edustaa kaikkia kunnan asukkaita ja niiden jäseniksi tulisi valita mahdollisimman laajasti eri ikäisiä ja taustaisia asukkaita. Vaalien järjestäminen huhtikuussa, kesken nuorten kiireisimmän elämänvaihteen, kuitenkin rajoittaa merkittävästi nuorten mahdollisuutta kampanjoida ehdokkaana ja osallistua muutoin vaalitoimintaan. Vaalien samanaikaisuus ylioppilaskirjoitusten sekä korkeakoulujen pääsykokeiden tai niihin valmistautumisen kanssa rajoittaa nuorten demokratiaoikeuksien tosiasiallista toteutumista.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto esittää, että vaalilakia (714/1998) tarkasteltaisiin uudelleen kunta- sekä maakuntavaalien järjestämisajankohdan osalta, jotta nuorten mahdollisuudet osallistua vaaleihin sekä siten myös heidän poliittisten oikeuksiensa tosiasiallinen toteutuminen voitaisiin varmistaa.

21 § Valtuustoryhmä ja sen toiminnan tukeminen

Maakunnan mahdollisuus tukea valtuustoryhmiä edistämään asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia on hyvä kirjaus, joka osaltaan konkretisoi ja edistää lain 1§:n osallistumis- ja vaikuttamistavoitetta. Hallituksen perusteluosassa on kuitenkin syytä tarkoin kuvata, mitä tämä esimerkiksi tarkoittaa ja miten nämä poliittisen harkinnan kautta syntyvät vaikuttamismahdollisuudet suhteutuvat muihin vaikuttamisen tapoihin, jotka ovat lähtökohtaisesti viranhaltijajohtoisia.

23 § Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Pääpiirteissään Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto on tyytyväinen lakiluonnoksen yleisiin osallistumis- ja vaikuttamissäännöksiin. Jotta sääntely toteutuisi kuten on tarkoitettu ja jotta kaikilla asukkailla olisi kotimaakunnastaan riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet ja osallistua vaikuttaa, tulee säännösten velvoittavuutta lisätä.

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

Erityisesti Nuva ry. toivoo, että maakuntalain 22§:ssä säädettäisiin maakunnallisen osallisuusohjelman laadinnasta. Osallisuusohjelma pohjautuisi lain 1§:n tavoitteisiin, avoimen hallinnon edistämiseen, moniarvoiseen demokratiaan sekä vahvan itsehallinnon luomiseen. Keskeisenä tavoitteena olisi suunnitelmallisesti tuoda yhteen ja kehittää erilaisia maakuntahallinnon osallistumistapoja sekä asettaa tavoitteita ja toimenpiteitä kaikkien eri väestöryhmien yhteiskunnallisen osallisuuden lisäämiseksi. Olennaisena osana suunnitelmassa suunniteltaisiin osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien arvioinnista sekä niiden vaikuttavuuden raportoinnista.

24 § Aloiteoikeus

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto pitää maakunnan asukkaiden sekä yhteisöjen aloiteoikeutta tärkeänä osana maakunnallista demokratiaa ja itsehallintoa. Nykyisessä muodossaan kunnissa sekä lakiluonnoksessa esitetyssä aloiteoikeudessa on kuitenkin tarvetta modernisaatiolle. Hallinnon byrokraattisuuden keventäminen sekä asukaslähtöisyyden lisääminen edellyttävät aloiteoikeuskynnyksen madaltamista sekä aloitteen muotovaatimusten muuttamista tukemaan sähköistä osallistumista.

Esitetyn sääntelyn osalta Nuva ry. haluaa huomauttaa, että luonnoksessa esitetyt aloitteelle esitetyt kannatusvaatimukset ovat liian suuria. Huomattavasti nykyisiä kuntayksiköitä niin väkimäärältään kuin pinta-alaltaan suuremmille maakunnille ei voida asettaa samanlaisia kannatusprosenttivaatimuksia kuin kuntalaissa on säädetty. Jotta maakunnallinen aloiteoikeus olisi relevantti väline saada asukkaiden mielipide formaaliin päätöksentekojärjestelmään, mikä on kyseisen oikeuden tarkoitus, tulisi aloitteena tekijöinä toimia esimerkiksi vähintään puoli prosenttia maakunnan väkiluvusta nyt esitetyn yhden prosentin sijaan.

Aidon itsehallinnon ja asukkaiden osallisuuden toteuttamiseksi tulee lailla myös säätää esitettyä puolta vuotta lyhyempi määräaika asian ottamiselle käsittelyyn. Esimerkiksi kolmen kuukauden määräaika lisäisi kansalaisten yhteisen mielipiteen tärkeyttä maakuntahallinnossa suhteessa muuhun valmisteluun sekä parantaisi kansalaisten luottoa poliittiseen järjestelmäämme, kun aloitteen käsittely ei viivästy liikoja.

Aloiteoikeutta koskevaa sääntelyä on myös syytä päivittää niiltä osin, että tehdyt aloitteet tuotaisiin tiedoksi maakuntavaltuustolle useammin kuin lakiluonnoksessa esitetään. Kunkin maakunnan toimielimen tulisi saada vähintään kerran puolessa vuodessa tiedoksi kaikki niiden toimialaa koskevat aloitteet sekä niiden pohjalta tehdyt toimet. Tämä parantaisi hallinnon läpinäkyvyyttä sekä lisäisi kansalaisten luottamusta aloiteoikeuteen sekä maakunnan poliittiseen järjestelmään.

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

25 § Maakunnan kansanäänestys ja kansanäänestysaloite

Nuva ry. kannattaa neuvoo-antavan maakunnan kansanäänestyksen säätämistä lailla, mutta on huolissaan kansalaisten aidosta mahdollisuudesta hyödyntää mahdollisuutta vaikuttaa itsehallintoonsa kansanäänestysaloitteella, mikä sille vaadittava kannatus säädetään liian korkeaksi. Nyt esitetty kolme prosenttiyksikköä maakunnan yli 15-vuotiaista asukkaista tarkoittaisi esimerkiksi Uudenmaan maakunnassa 40 413 yli 15-vuotiaan allekirjoitusta (Väestökeskus, Uudenmaan yli 15-vuotiaiden väkimäärä 1 347 094). Tällainen vaatimus vaikeuttaisi kohtuuttomasti suoran demokratian toteutumista, ottaen erityisesti huomioon äänestyksen neuvoo-antavan luonteen.

26 § Vaikuttamistoimielimet

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto kiittää valtiovarainministeriötä tarpeellisista esityksistä maakunnallisiksi vaikuttamistoimielimiksi. Kuntalain viitoittaman tien jatkaminen sekä kunnallisten ja maakunnallisten vaikuttamiskanavien yhteensovittaminen on toivottavaa. Nuva ry. haluaa kuitenkin kiinnittää ministeriön huomiota esitetyn pykälän epäselvyyteen sekä esitettyjen vaikuttamistoimielinten aitoon vaikuttavuuteen maakuntahallinnossa. Jälkimmäisenä mainittu edellyttää nykyistä voimakkaampaa ja yksityiskohtaisempaa sääntelyä toimielinten asemasta myöhemmissä lain kohdissa.

Nuva ry. esittää , että esitettyä pykälää yksinkertaistettaisiin sekä selvennettäisiin laatimalla kustakin vaikuttamistoimielimestä oma pykälänsä tai jakamalla nyt esitetty sisältö selkeämmin erillisiin momentteihin temaattisin perustein. Nyt esitetty kirjaus ei monimutkaisuutensa, epäselvyytensä ja vaikean tulkinnan vuoksi edistä lasten ja nuorten oikeutta osallistua ja vaikuttaa. On huomattu, että kuntalain 26§:n mukaiseen sääntelyyn valmistautuminen on edellyttänyt merkittävää juridista neuvontaa lain vaatimuksista kuntien viranhaltijoille. Tästäkin syystä on erityisen perusteltua, että maakuntalain vastaava pykälä olisi laadittu mahdollisimman selkeäksi. Tällöin lainsäätäjän tahto sekä kirjauksen henki välittyvät virheettömästi maakunnan viranhaltijoille toimeenpanoa varten sekä itse lapsille ja nuorille oikeusturvansa valvonnan vuoksi. Nyt esitetty nuorisovaltuustoja sekä vanhus- ja vammaisneuvostoja käsittelevä yhteinen pykälä ei myöskään riittävästi huomioi nuorisovaltuusto- sekä laajemmin nuorisotoiminnan erityispiirteitä, jollaisia muilla vaikuttamistoimielimillä ei ole. Tällaisia erityispiirteitä ovat esimerkiksi erityisen hallinnollisen tuen tarve, legitiimi oikeus osallistua vaaleilla valittujen toimielinten työskentelyyn sekä nuorten voimaannuttaminen omaehtoiseen vaikuttamistoimintaan.

Ottaen huomioon maakunnan päätösvallan taloudellinen suuruus, toimialan merkityksellisyys lapsille ja nuorille sekä mahdollinen tehtäväkentän laajentuminen muihin lasten ja nuorten palveluihin, tulee maakunnallisten nuorisovaltuustojen olla vähintään yhtä vaikuttavia kuin kunnallisten nuorisovaltuustojen. Tämä edellyttää huomattavasti nyt esitettyä vahvempaa sääntelyä maakunnallisen nuorisovaltuustojen toiminnan sekä vaikuttavuuden tueksi. Sääntelyssä

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

on erityisesti otettava huomioon nykyisten maakunnallisten nuorten vaikuttajaryhmien ja kuulemistapojen kehittymättömyys. Lausunnon liitteeksi yksi (1) kootusta vertailusta on nähtävissä, että maakunnalliset nuorisovaltuustot ovat uusi nuorten osallistumisen tapa, joka edellyttää tuekseen edistyksellistä sääntelyä lasten ja nuorten oikeudesta osallistua maakunnan päätöksentekoon sekä saada siihen riittävä tuki maakunnalta. Myös kunnallisten ja maakunnallisten nuorisovaltuustojen yhteistoiminta ja molemminsuuntainen tiedonvälitys edellyttää esitettyä vahvempaa säädöstaustaa.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi maakunnallista nuorisovaltuustoa koskeva lakikirjaus on oleellisesti heikompi kuin kuntalain (410/2015) 26§. Erityisesti nuorisovaltuuston mahdollisuus itse määrittellä, mitkä asiat maakunnan asiat koskevat nuoria on merkittävä puute maakuntalakiesityksen luonnoksessa. Mikäli laki säädettäisiin esitetyssä muodossa, tämän oikeuden puute rajaisi huomattavasti nuorisovaltuuston toimikenttää sekä legitimizeettiä edustaa nuoria maakuntahallinnossa. Olisi osallisuuden periaatteiden vastaista, että maakunnan viranhaltijoilla tai muilla päätöksentekijöillä olisi oikeus määrittellä, mitkä asiat koskevat tai eivät koske nuoria. Nuoret itse ovat parhaita asiantuntijoita arvioimaan asiaan. On lisäksi merkityksellistä, että kunta- ja maakuntalakien nuorisovaltuustoja koskevat kirjaukset ovat oleellisilta osin yhtenevät, jotta mahdollinen myöhemmin muodostuva oikeuskäytäntö sekä lain tulkinta olisivat yhteneviä.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto esittää, että maakuntalain 26§ muutettaisiin seuraavaan muotoon:

26 § Maakunnallinen nuorisovaltuusto

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi maakuntahallituksen on asetettava nuorisovaltuusto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Nuorisovaltuusto on maakunnan 13-18 –vuotiaita asukkaita edustava toimielin, joka toimii maakuntahallituksen alaisuudessa.

Nuorisovaltuuston tehtävänä on:

- 1) edustaa maakunnan nuorten mielipidettä maakunnan päätöksenteossa,
- 2) kehittää nuorten kuulemis- ja osallistumismahdollisuuksia ja
- 3) valvoa maakunnan nuorten etua.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa maakunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä maakunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

Maakunnallisen nuorisovaltuuston jäsenet tulee valita maakunnan kunnissa toimivien vastaavien nuorten vaikuttajaryhmien jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Nuorisovaltuuston tulee olla demokraattisesti valittu maakunnan nuoria edustava toimielin.

Maakunnallisen nuorisovaltuuston tulee tehdä yhteistyötä kunnallisten nuorten vaikuttajaryhmien kanssa.

Maakunnan hallintosäännössä määrätään nuorisovaltuuston edustajien puhe- ja läsnäolo-oikeudesta maakunnan eri toimielimissä.

Maakuntahallituksen on asetettava yhteismenettelyssä maakunnallisen nuorisovaltuuston kanssa asetettava nuorisovaltuustolle toimintasääntö sekä seurattava, arvioitava ja kehitettävä nuorisovaltuuston toimintaa.

Perusteluiksi esittämälleen pykäläluonnokselle Nuva ry. esittää seuraavaa:

Pykälän otsikko: Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto pitää perusteltuna, että maakuntalaissa nuorten vaikuttajaryhmistä käytettäisiin yksinkertaisemmin nimeä ”nuorisovaltuusto”. Nuorisovaltuusto on selkeä brändi, jonka tunnettuus on kasvanut ja johon yleisesti liitetään nuorten edustajuus, aito vaikuttavuus ja demokratian periaatteiden noudattaminen. Ylivoimaisesti valtaosa olemassa olevista kunnallisista nuorten vaikuttajaryhmistä on nimeltään nuorisovaltuustoja ja kuntalain myötä perustettavat ryhmät ovat liki kaikki nuorisovaltuustoja. Uuden kuntalain hyväksymisen myötä osa nuorisofoorumeista ja –neuvostoista ynnä muista on vaihtanut nimensä nuorisovaltuustoksi käsitteen tunnettuuden vuoksi. Maakunnallisten nuorisovaltuustojen ollessa uusi nuorten vaikuttamisen väylä olisi nuorisovaltuusto syytä juurruttaa nimenä. Maakunnallisten nuorisovaltuustojen rajatun ja pienen määrän vuoksi olisi viisasta vakiinnuttaa niille yhteinen nimi, jotta mahdollisilta sekaannuksilta esimerkiksi maakunnallisiin yhdistyksiin voitaisiin välttyä.

Ensimmäinen momentti: Monet maakunnan päätösvallan alaiset asiat koskevat merkittävässä määrin lapsia ja nuoria. Jotta muun muassa peruslain, hallintolain sekä nuorisolain takaama nuorten oikeus osallistua ja vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon toteutuisi, on maakunnallisen nuorisovaltuuston asettaminen yksi merkittävä nuorten osallistumistapa. Nuorten yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien takaamiseksi kotimaakunnastaan riippumatta on ehdotonta, että lailla säädetään maakunnallisen nuorisovaltuuston asettamisesta. Muista kaikkien asukkaiden sekä nuorten osallistumismahdollisuuksista on syytä säätää muussa lainkohdassa. Riittävän, koko maakunnan käsittävän legitimitetin saaminen nuorisovaltuuston vaikuttamistyölle edellyttää mandaatin saamista maakuntahallitukselta. Tämä tapahtuu asettamispäätösten muodossa. Asetettavana tahona maakuntahallituksen on myös turvattava nuorisovaltuuston

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

toimintaedellytykset sanan laajimmassa merkityksessä, tarkoittaen niin toimintamäärärahaa, kokouskustannuksia kuin riittävää ohjaus-, tuki- ja sihteeriresurssia.

Toinen momentti: Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton toteuttaman ”Osallisuus nyt ja vuonna 2015” –tutkimuksen mukaan valtaosa kunnallisista nuorisovaltuustoista on säännöllä tai muulla vastaavalla ohjeellaan rajannut jäsentensä iäksi 13-18-vuotiaat nuoret. Tätä ikärajausta tukevat myös yhtäältä toimintaan osallistuvien nuorten melko yhtenäinen kehitysaste ja kyky poliittiseen toimintaan, toisaalta legitimizeetin kannalta yläikärajan määräytyminen yleisen äänioikeusikärajan mukaan. Nuorisovaltuuston jäsen ikähaitarissa on pientä vaihtelua kunnittain, mutta pääosin alaikäraja jäsenyyden aloitushetkellä on 13 ikävuota ja yläikäraja jäsenyyden alkamisajankohtana 17 vuotta, kuitenkin niin, että kauden aikana täysi-ikäisyyden saavuttava jäsen saa jatkaa kautensa loppuun. On myös tärkeää, että monipolvisessa maakuntahallinnossa nuorisovaltuusto sekä muut vaikuttamistoimielimet sijoittuvat suoraan maakuntahallituksen alaisuuteen. Tällä on suuri merkitys sille, että kaikki maakunnan eri hallintokunnat kokevat velvollisuudekseen nuorisovaltuuston kuuntelemisen. Sijoittuminen maakuntahallituksen alaisuuteen myös vahvistaisi vuoropuhelua nuorisovaltuuston ja hallituksen välillä, mikä on tärkeää vaikuttavuuden turvaamiseksi sekä lain edellyttämien toimintaedellytysten valvonnan mahdollistamiseksi.

Kolmas momentti: Nuorisovaltuuston tehtävät on syytä kirjata asiaa koskevaan lain kohtaan, jotta jokainen täysin uusi maakunnallinen nuorisovaltuusto fokuisoituisi lainsäätäjän tarkoitamiin tehtäviin. Vaikka nykyisiä nuorisovaltuustoja yhdistävätkin monet tekijät, eroavat myös niiden toiminnan painopisteet merkittävästi toisistaan. Tässäkin mielessä on tarpeen säätää tehtävistä lailla, jotta maakunnalliset kaikki nuorisovaltuustot saisivat riittävän vaikuttavan aseman jokaisessa maakunnassa. Nuorisovaltuustojen saadessa toimintaansa taloudellista tukea julkisista varoista, on tärkeää, että niiden tehtävät ovat avoimuuden ja varainkäytön arvioitavuuden mielessä säädetty lailla. Etenkin täysin uutena nuorten kuulemismuotona on tärkeää, että tehtävät ovat säädetty lailla, kuitenkin liiallisia rajoja asettamatta.

Neljäs momentti: Kuntalain 26§:n mukaisesti lailla tulee turvata nuorisovaltuuston vaikutusmahdollisuudet, sillä pelkkä nuorisovaltuuston lakisääteisyys ei vielä yksistään takaa nuorten mielipiteen huomioimista maakunnan hallinnossa. Pelkän kapea-alaisen lausuntomenettelyn sijaan on syytä taata nuorisovaltuustolle oikeus vaikuttaa maakunnan nuoria koskevien asioihin kaikissa niiden vaiheissa aina suunnittelusta toteutukseen ja arviointiin. Oleellista on myös antaa nuorisovaltuustolle itselleen mahdollisuus määritellä, mitkä maakunnan moninaisen tehtäväkentän tehtävistä koskevat nuoria ja mihin asioihin nuoret haluavat erityisesti vaikuttaa. Jotta kunnallisten nuorisovaltuustojen toiminta olisi suoraan yhteneväistä maakunnallisen nuorisovaltuuston toiminnan ja vaikutusmahdollisuuksien kanssa, tulee sääntelyn näiltä osin olla samaa.

Viides momentti: Hallituksen esityksen luonnoksen mukaisesti maakunnalliset nuorisovaltuustot tulisi valita siten, että niillä on jäsentensä kautta selkeä rajapinta alueen kunnallisiin nuorisovaltuustoihin. Tämä turvaa tiedon siirtymistä kunta- ja maakuntatason välillä sekä luo

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

nuorille mahdollisuuden eheä vaikuttamispolun luomiseen, mikä on nuorten edunvalvonnan onnistumisen kannalta oleellista. Maakunnan nuorisovaltuustolle tulee kuitenkin jättää omaa harkintavaltaa sen suhteen, minkä kokoinen nuorisovaltuusto on tarpeellinen kussakin maakunnassa ja kuinka muut edustajat valitaan. Riippumatta muiden jäsenten valintatavasta, tulee kaikissa valinnoissa noudattaa demokratian periaatteita. Tästä on tarpeen säätää lailla, jotta nuorisovaltuuston edustavuus ja legitimitetti toimia voidaan turvata. Edellytys demokratian kautta tapahtuvalle edustuksellisuudelle on myös oleellinen nuorisovaltuustoja ja muita vaikuttajaryhmiä, kuten yhdistyksiä, erottava tekijä.

Kuudes momentti: Nuorten osallisuuden, edunvalvonnan ja nuorisovaltuustotoiminnan tulee muodostaa jatkumo aina nuorten lähiyhteisöistä, kuten oppilaskunnista, kunnallisiin nuorisovaltuustoihin ja sieltä eteenpäin maakunnallisiin nuorisovaltuustoihin ja valtakunnantasolle. Tämän jatkumon vahvistamiseksi sekä valintatavasta johtuvan yhteistyön sekä sen tarpeen varmistamiseksi tulee lailla säätää maakunnallisille nuorisovaltuustoille velvollisuus tehdä yhteistyötä kunnallisten nuorisovaltuustojen kanssa. Hallituksen perusteluissa on tarpeen avata näitä mahdollisia yhteistyön tapoja esimerkiksi erilaisia yhteistapaamisia, verkkokyselyitä ja tapahtumia, kuitenkin niin, että maakunnalliset nuorisovaltuustot voivat itse määrittellä ne alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen.

Seitsemäs momentti: Maakuntavaltuuston hyväksymässä maakunnan hallintosäännössä on määrättävä siitä, mihin eri toimielimiin ja muihin kokoonpanoihin nuorisovaltuustolla on oikeus nimittää puhe- ja läsnäolo-oikeutta käyttävä edustaja. Nuorisovaltuuston edustajien osallistuminen eri toimielinten työskentelyyn on välttämätöntä aitojen vaikutusmahdollisuuksien luomiseksi sekä esteettömän maakuntaa koskevan tiedon saamiseksi.

Kahdeksas momentti: Kunnat valmistautuvat parasta aikaa kuntalain tuomien muutosten toteuttamiseen. Lain toimeenpanossa ja sen suunnittelussa on tullut ilmeiseksi, että nuorisovaltuuston toimintasäännön asettamisesta sekä sen sisällön vähimmäisvaatimuksista on tarpeellista säätää lailla sekä hallituksen perusteluilla. Etenkin kunnissa, joissa toiminta on ollut vakiintumatonta ja nuorten osallistumisella kunnan päätöksentekoon ei ole ollut perinnettä, on selkeän toimintasäännön asettaminen koettu erityisen tärkeäksi. Tähän tarpeeseen vastatakseen Kuntaliitto sekä Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. julkaisivat yhteisen ”Ohjeita nuorisovaltuuston perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen” (ISBN: 978-952-293-396-6).

Maakuntalakia säädettäessä on huomioitava, että kaikissa perustettavissa maakunnissa tulee olemaan vastaava tilanne, etenkin kun kiinnitetään huomiota nuorten maakunnallisten osallistumiskanavien puuttumiseen sekä maakuntakonsernin ja nuoria koskevan päätöksenteon monimutkaisuuteen. Näistä seikoista johtuen maakunnissa on erittäin suuri tarve tarkemmalle suunnittelulle yhdessä nuorten kanssa koskien maakunnallisen nuorisovaltuuston aseman ja toiminnan suunnittelua osana mittavaa maakuntahallintoa. Jotta alueelliset erityispiirteet voitaisiin huomioida mahdollisimman tarkkaan, tulee lailla säätää yhdenvertaisuuden kannalta

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

välttämättömät säädökset sekä velvoittaa maakunnat tarkempaan käytännön suunnitteluun edellyttämällä toimintasäännön laatimista yhdessä maakunnallisen nuorisovaltuuston kanssa.

Hallituksen perusteluissa tulisi todeta nuorisovaltuuston toimintaa koskevat asiat, joista toimintasäännöllä tulisi vähintään määrätä. Tällaisia asioita olisivat ainakin nuorisovaltuuston tarkoitus ja tavoite, nuorisovaltuuston valitseminen, tehtävät ja toimenkuvat, nuorisovaltuuston järjestäytyminen, toimintasuunnitelma ja toimintakertomus, kokouskäytännöt ja yhteistyö kunnallisten nuorisovaltuustojen kanssa. Maakunnat määrittäisivät tarkemmin toimintasäännön sisällön maakuntalain kirjausten mukaisesti, alueelliset erityispiirteet ja toimivat käytännöt huomioiden yhdessä nuorten kanssa.

27 § Vähemmistökielen vaikuttamistoimielin

Kielellisten vähemmistöoikeuksien toteutumiseksi Nuva ry. pitää tärkeänä vähemmistökielen vaikuttamistoimielinten perustamista maakuntahallintoon. Lain tulee kuitenkin mahdollistaa, että myös vähemmistökieltä äidinkielenään puhuvilla nuorilla on mahdollisuus osallistua sekä vaikuttaa vähemmistökielen vaikuttamistoimielimen työhön. Näiltä osin kaksoisjäsenyyttä nuorisovaltuustossa sekä vähemmistökielen vaikuttamistoimielimessä tulee pohtia.

Jotta nuorisovaltuuston olisi mahdollista edistää kaikkien maakunnan nuorten asioita, myös vähemmistökieltä puhuvien nuorten, tulee nuorisovaltuuston edustajalle turvata lailla puhe- ja läsnäolo-oikeus vähemmistökielen vaikuttamistoimielimen kokouksiin sekä muuhun työskentelyyn.

28 §. Viestintä

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto pitää lakiluonnoksen viestintää koskevaa sääntelyehdotusta hyvänä sekä ennen kaikkea hallinnon yleistä avoimuutta ja osallistavuutta edistävänä. Tässä mielessä maakunnan viestintää koskevassa lainkohdassa tulisi edellyttää vuorovaikutuksellisuutta sekä keskustelevaa viestintäkulttuuria pelkän avoimuuden ja selkeyden lisäksi.

Vastaavasti pelkkä maakunnan eri asukasryhmien tarpeiden huomioiminen ei ole riittävä tavoitetaso 2010-luvun modernille viestinnälle. Nuva ry. esittääkin, että toiseen momenttiin lisättäisiin maininta maakunnan eri asukasryhmien osallistamisesta maakunnan viestinnän suunnitteluun, valmisteluun, toteutukseen ja arviointiin. Vain tällä tapaa voidaan varmistaa, että viestintä on kohderyhmälähtöistä.

29§ Toimielimet

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto on huolissaan maakuntahallintoon lakisääteiseksi asetettavien toimielinten vähydestä ja siitä seuraavasta demokratian mahdollisesta heikkenemisestä. Liitto on huolissaan toimielinten ja niiden jäsenten kuormittumisesta tehtäväkenttien laajuudesta johtuen. Maakuntaudistuksen tavoitteen ollessa maakunnallisen itsehallinnon luominen, on ristiriitaista lisätä virkamiesvaltaa vähäisellä luottamushenkilörakenteella.

Nuva ry. esittää, että hallituksen perusteluissa annettaisiin vahva toive demokratiaa ja osallisuutta käsittelevän toimielimen perustamisesta maakuntaan. Toimielimen tehtävänä olisi arvioida ja kehittää maakunnallista itsehallintoa, antaa suosituksia avoimen ja osallistavan hallinnon luomiseksi, edistää palvelunkäyttäjien äänen kuulumista maakuntakonsernin kehitystyössä ja päätöksenteossa sekä tukea maakunnan vaikuttamistoimielinten työskentelyä.

Samaten liitto kehottaa lainvalmistelijoita myös pohtimaan riittävän nuorisotyöllisen ja –poliittisen osaamisen kokoamista nuoria koskevia asioita käsittelevään toimielimeen. Maakunnan päätösvaltaan sekä ennen kaikkea palvelutarjontaan kuuluu monia nuorille ensisijaisen tärkeitä asioita ja palveluita. Moniulotteisessa maakuntakonsernissa on kuitenkin riskinä nuoriin liittyvän kokonaisvaltaisen osaamisen ja vision puuttuminen, minkä vuoksi poikkihallinnollisen nuorten asioita käsittelevän toimielimen perustaminen on perusteltua.

30 § Toimielinten kokoonpano

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ehdottaa, että 30§:n 1. momentin toinen luettelokohta muutetaan muotoon ”2) johtokunnan jäsenet tai osa sen jäsenistä valitaan maakuntavaltuuston määrittämien perusteiden mukaisesta maakunnan asukkaiden, henkilöstön, *vaikuttamistoimielinten* tai palvelujen käyttäjien esityksestä”.

Liitto kokee, että lailla säädetyillä ja maakunnan hallinnon osina toimivilla, sen asukkaita edustavilla vaikuttamistoimielimillä tulee olla yhtäläinen oikeus esittää toimielinten jäseniä kuin maakunnan henkilöstöllä tai palveluiden käyttäjillä. Demokraattisen valintatavan ja edustavuuden takaamiseksi Nuva ry. pitää suositeltava, että maakunnan nuorten edustajat eri toimielimiin nimettäisiin oletusarvoisesti nuorisovaltuuston esityksestä.

35 § Maakuntastrategia

Nuva ry. pitää hyvänä, että laajaa maakuntahallintoa johdetaan yhdellä maakuntastrategialla ja kiittää lainvalmistelijoita asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien sisällyttämisestä strategiaan. Lain osallisuustavoitteen sekä maakunnan asukkaiden itsehallinnon toteuttamiseksi on kuitenkin välttämätöntä, että maakuntalaki määrää asukkaita sekä heitä edustavia vaikuttamistoimielimiä kuultavana maakuntastrategian valmistelussa. Asukkaiden sekä vaikuttamistoimielinten aidon vaikuttamisen takaamiseksi on tärkeää turvata heille lailla

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

mahdollisuus osallistua maakuntastrategian valmisteluun. Muutoin vaikutusmahdollisuuksien on vaikea nähdä toteutuvan, maakuntastrategian ollessa monella tapaa maakuntahallinnon keskeisin johtamisväline.

Samaten erityisesti vaikuttamistoimielimille tulisi taata lailla oikeus osallistua strategian seurantaan ja arviointiin, jotta strategian toteutumista arvioitaisiin asukas- ja kohderyhmälähtöisesti hallintokeskeisen arvioinnin sijaan.

Lailla tulee velvoittavasti säätää tai vähintään hallituksen perusteilla suositella maakuntastrategiaan sisällytettävän erillinen osio lasten ja nuorten palveluille sekä heidän kuulemiselleen. On tärkeää, että maakunnalla on yksi kokonaisvaltainen palvelutavoite ja –visio lasten ja nuorten palveluista. Muutoin palveluista syntyy vaikeasti eheä kokonaisuus eri toimijoita ollessa lukuinen määrä eri hallinnonaloilla. Lasten ja nuorten palveluiden strateginen kokoaminen yhteen olisi myös Sipilän hallituksen ”lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma” –kärkihankkeen mukaista lapsen edun ensisijaisuuden korostamista hallintokeskeisyyden sijaan.

37 § Maakuntahallitus

Nuva ry. esittää, että maakuntahallituksen tehtäviin lisättäisiin vaikuttamistoimielinten toiminnan ja osallisuuden edistäminen sekä vuoropuhelu vaikuttamistoimielinten kanssa. Näiden tehtävien lisääminen vahvistaisi entuudestaan maakuntahallitukselle kuuluvaa velvollisuutta huolehtia vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä. Velvoite maakuntahallituksen sekä vaikuttamistoimielinten väliseen vuoropuheluun puolestaan toteuttaisi lainsäädäntöuudistuksen lähtökohtaa, alueellisen itsehallinnon vahvistamista. Toimielinten kanssa käytävä vuoropuhelu myös edistäisi niiden aitoa vaikuttavuutta, jonka toteutuminen edellyttää uudenlaista ja edistyksellistä sääntelyä.

39 § Maakuntajohtaja

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto esittää, että maakuntajohtajan tehtäviin lisätään vuoropuhelun edistäminen maakunnan eri toimijoiden ja päätöksentekijöiden välillä. Johtavana viranhaltijana maakuntajohtaja on monella tapaa keskiössä perustettavien maakuntien päätöksenteko- ja osallisuuskulttuurin luomisessa. Strategisen johdon sitoutuminen maakunnan eri toimijoiden ja poliittisen johdon välisen vuoropuhelun ja osallisuuden edistämiseen on tärkeää lain osallisuustavoitteiden toteutumiseksi. Ilman konkreettisia ja edistyksellisiä velvoitteita ja osallisuuden edistämisen kirjaamisen viranhaltijoiden toimenkuvan ytimeen ei lain tavoitteita tulla saavuttamaan.

43 § Maakunnan tytäryhteisöjen toiminta ja konserniohje

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

Nuva ry. esittää, että lailla säädetään konserninoheen pakolliseksi sisällöksi maakunnan asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien varmistamisen. Tämä vahvistaisi ensimmäisessä momentissa esitettyä omistajaohjauksen päämäärää.

Liitto kokee, että nykyisessä ylikunnallisessa yhteistyössä, ja etenkin kuntayhtymälainsäädännössä, suurin yksittäinen epäkohta on julkisen vallankäytön edellyttämän demokratian puute. Jotta maakunnan asukkailla olisi tosiasiallinen itsehallinto, tulee koko hallinnollisesti monimutkaisen maakuntakonsernin jokaisen osan edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista. Etenkin kuntien sekä kuntayhtymien tytäryhteisöjen toiminnan kannalta tässä on ollut puutteita, joihin tulee vastata korjaamalla asiaa koskevaa lainsäädäntöä.

49 § Sopimus yhteisestä toimielimestä

Yhteistä toimielintä koskevassa sopimuksessa tulisi sen lisäksi mitä luonnoksessa esitetään sopia myös maakuntien asukkaiden sekä vaikuttamistoimielinten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista yhteisen toimielimen työskentelyyn.

Lain 1§:ssä määritellyn asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamistavoitteen tulee toteutua poikkileikkaavasti koko maakuntalaissa. Etenkin maakuntien väliseen yhteistyöhön liittyen siitä tulee säätää erityisen tarkasti. Nuva ry. kokee nykyiset ylikunnalliset toimielimet ja muut toimijat ongelmallisiksi kaikkien kuntalaisten, mutta erityisesti nuorten osallisuuden kannalta. Mahdollisessa maakuntarajat ylittävässä yhteistyössä tuleekin kiinnittää erityistä huomiota asukkaiden osallisuuden ja sitä kautta heille taatun itsehallinnon toteutumisesta. Tämän vuoksi Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto pitää tärkeänä, että asiasta määrätään lailla sovittavaksi asiaa koskevassa maakuntien välisessä sopimuksessa.

56 § Maakunnan palvelulaitoksen hallintosäätö ja työjärjestys

Lailla tulee säätää, että palvelulaitoksen hallintosäädännössä määrätään lisäksi vaikuttamistoimielinten mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa palvelulaitoksen päätöksentekoon ja toimintaan. Jotta lain 26§:ssä veloitetuilla vaikuttamistoimielimillä olisi aidot mahdollisuudet vaikuttaa maakuntakonsernin toimintaan, tulee niille taata lailla oikeus vaikuttaa myös palvelulaitosten toimintaan. Palvelulaitosten toiminta tulee olemaan hyvin merkitystä maakunnan palveluiden toteuttamisessa, ja ilman taattua mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa niiden toimintaa, ei vaikuttamistoimielimille lailla säädetty oikeus vaikuttaa maakunnan toiminnan toteutukseen, toteudu.

57 § Palvelulaitoksen hallituksen tehtävät

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

Palvelulaitoksen hallituksen tehtäviä koskevaan luetteloon tulee esitettyjen tehtävien lisätä lisätä: "10) edistää palveluiden käyttäjien ja maakunnan asukkaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia palvelulaitoksen toiminnassa". Maakuntalain tavoitteeksi esitetty asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen koskee myös palvelulaitoksen toimintaa. Operatiivisena toimijana etenkin sen hallituksella tulisi olla selkeä lakiin kirjattu tehtävä pitää huolta lain tavoitteen toteutumisesta palvelulaitoksen toiminnassa. Esitetty kirjaus olisi myös ainut palvelulaitoksen hallitusta koskeva velvoite edistää maakunnan asukkaiden itsehallintoa.

95 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto toivoo, että hallituksen perusteluissa todettaisiin maakunnallisen nuorisovaltuuston edustajan oikeudesta käyttää nuorisovaltuuston nimissä ja puolesta niin sanottu ryhmäpuheenvuoro, mikäli asian käsittelyssä sellaiset myönnetään valtuustoryhmille.

Yleisesti ottaen kunnalliset nuorisovaltuustot valmistelevat yhteisesti kokouksessaan kantansa kunnan eri toimielimissä käsiteltäviin asioihin. Näin olleen nuorisovaltuuston edustaja puhuu koko nuorisovaltuuston puolesta, eikä vain itsensä puolesta. Onkin perusteltua, että maakunnan nuoria edustavalle nuorisovaltuustolle varataan niin sanottu nuorten ryhmäpuheenvuoro sellaisen asian käsittelyssä, jossa myönnetään valtuustoryhmien puheenvuorot. Tällaiset asiat ovat usein merkittävydeltään ja tärkeydeltään sellaisia, että on perusteltua kuulla niihin nuorten näkemys aitojen vaikutusmahdollisuuksien toteutumiseksi.

102 § Tietojen saatavuus yleisessä tietoverkossa

Nuva ry. kiittää lainvalmistelijoita 13. luettelokohdassa esitetystä sääntelystä koskien maakunnan asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista tiedottamisesta.

107 § Toimintakertomus

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto esittää, että maakunnan toimintakertomuksessa käsiteltäisiin ja arvioitaisiin myös maakunnan asukkaiden itsehallinnon ja osallistumismahdollisuuksien toteutumista sekä vaikuttamistoimielinten vaikuttavuutta.

Maakunnan asukkaiden osallisuuden ollessa yksi lain tavoite, tulee tavoitteen toteutumista käsitellä ja arvioida osana toimintakertomusta. Asiasta säätäminen on lailla on tarpeen, jotta osallistumismahdollisuuksien arvioimisesta sekä kehittämisestä saadaan säännöllinen ja jatkuva

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

osa maakunnan toimintaa. Samoin myöskään maakunnallisten vaikuttamistoimielinten perustaminen ei vielä itsessään takaa niiden vaikuttavuutta, vaan sitä tulee arvioida ja kehittää jatkuvasti.

112 § Tarkastuslautakunta

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto esittää, että tarkastuslautakunnan tehtäväluetteloon lisättäisiin uusi kohta "X) arvioida maakunnan asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista ja vaikuttamistoimielinten toimintaa". Asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia tulee arvioida ja kehittää jatkuvasti, ja tällä arviointityöllä tulee olla selkeä vastuutaho. Osallisuuden ollessa yksi lain tavoitteista ja sitä kautta poikkileikkaava tavoite koko maakunnan toiminnalle, tulee tarkastuslautakunnan tehtävä olla myös tämä arviointityö.

Lisäksi Nuva ry. esittää, että 112§:n neljänteen momenttiin lisätään kirjaus, jonka mukaan arviointisuunnitelman ja -kertomuksen laadinnassa tulee kuulla maakunnan vaikuttamistoimielimiä, joista säädetään tarkemmin lain 26§:ssä. Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton vuonna 2014 tekemän "Osallisuus nyt ja vuonna 2015" -tutkimuksen mukaan vain viidellä prosentilla kunnallisista vaikuttajaryhmistä on edustaja vaali- tai tarkastuslautakunnassa (luku 12). Yleisemminkin voidaan todeta nuorten tai ylipäättään asukkaiden osallisuuden toteutuvan heikosti tarkastustoimielinten työskentelyssä, vaikka asukaslähtöisyyden edistämiseksi olisi oleellista, että eri asukasryhmät olisivat mukana toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Jotta maakunnallinen itsehallinto voidaan turvata sekä edistää aitoa asukaskeskeisyyttä, tulee maakuntalailla selkeästi säätää asukkaiden oikeudesta osallistua tarkastuslautakunnan työskentelyyn.

139 § Oikaisuvaatimus

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto on huolissaan oikaisuvaatimuksen tunnettuudesta eri ihmisryhmien keskuudessa yhtenä vaikuttamisen ja oikeusturvan valvomisen työkaluna. Tästä syystä oikaisuvaatimusmenettelyä on syytä pyrkiä modernisoimaan vastaamaan nykyistä paremmin nyky-yhteiskunnan vaatimuksia. Erityisesti oikaisuvaatimusmenettelyyn ryhtymisen kynnyksen alentamista esimerkiksi sen sähköistämällä tulisi selvittää.

Helsingissä 9. marraskuuta 2016

Kimmo Asakainen
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry.
Punavuorenkatu 2Aa
00120 Helsinki
www.nuva.fi

Lausunto maakuntalaista

11.11.2016

Kimi Uosukainen
puheenjohtaja